

¹³Mert ti, testvéreim, szabadságra vagytok elhívva; csak a szabadság nehogy ürügy legyen a testnek, hanem szeretetben szolgáljatok egymásnak. ¹⁴Mert az egész törvény ebben az egy igében teljesedik be: „Szeresd felebarátodat, mint magadat.” ¹⁵Ha pedig egymást marjátok és faljátok, vigyázatok, el ne emésszétek egymást!

Szolgálatra elhívott testvéreim Krisztusban!

A héten tartottuk meg napközis gyermek táborunkat és, ahogyan az lenni szokott, az első nap, sőt az első órák nagy kérdése ismét előkerült, azaz hogy ki-kivel lesz egy csoportban. A beosztás alapvetően elég egyszerűen történik, a létszámnak és a csoportvezetők számának megfelelően korcsoportok szerint osztjuk fel a táborozókat, hogy a témák feldolgozása minél hatékonyabban történhessen meg kisebb körökben. A beosztás kihirdetését azonban mindig kérésáradat előzi meg, majd némi alkudozás követi. Testvérek, rokon, iskolatársak, régi ismerősök együtt, vagy épp pont külön akarnak lenni. Ugyan évről évre el kell mondjuk, de eddig végül mindig megértő fülekre talált a magyarázat, hogy szükség van a korcsoportok szerinti tagolásra. Határok kellene, különben nem mindenki számára lesz érthető és élvezhető a beszélgetés és a játék.

A határok valóban sok helyzetben segítik a közös munkát, egyszerűbbé teszik a békés együttélést és be kell valljuk, hogy még ha sokszor íratlan szabályokról is van szó, de valamiféle biztonságérzetet is adnak. Bár tény, hogy minden életkornak meg vannak a saját kérdésvetésesei, a sajátos határfeszegetései, de alapvetően mégiscsak szeretünk falakat építeni, vonalakat húzni és a szabályokat előre letisztázni.

Úgy tűnik, hogy ezekből értünk. Viszonyítunk hozzájuk, egy részről önmagunkat, vagy éppen, hogy meddig lehet elmenni. „Ezt még megtehetem, ez még belefér.” Másrésztől skatulyázunk, besorolunk másokat és egy-egy jól körül határolható dobozba helyezük az embereket. Így könnyebben megérthetőek, megítélhetőek, sokkal egyszerűbb eldönteni, hogy miként is lépjek oda hozzá, vagy éppen milyen messze is tartsam magamtól.

Pál Galatákhöz írott levelének háttérét most nem kezdem részletesen bemutatni, elég annyit tudnunk, hogy az evangélikus tanítás tekintetében egy igen fontos iratról van szó: a római levéllel a reformáció alapkövének tartották már a 16. században. Más részről pedig jó, ha megjegyezzük, hogy éppen a határok keresése és a valóban Krisztusban megélt testvéri közösség témái körül forog a levél. A gyülekezeten belül problémássá váltak a tiszta tanítás körüli határok: a zsidó tanítás, a törvények és hagyományok kapcsolata Jézus szavaival és az evangélium üzenetével. Az emberi elvárások és szokások ütköztek a kegyelem hirdetésével.

Határvonalak, lövészárkok, ahová a hamis biztonságérzet miatt próbálták beásni magukat, hogy aztán ott kucorogva, fülüket befogva kiálthassák ki mindenki felé, hogy „Eddig és nem tovább!”

Ezt a hozzáállást pedig mi magunk is jól ismerjük. A különbözőségeinket meglátva és sokszor jócskán felnagyítva, olyan falakat és kerítéseket emelünk magunk köré, amik esélyt se adnak aztán a párbeszédre, az egység kimunkálására. Ő más, mint én, van egy eltérő gondolata, egy gyanús kérdése, hát maradjon csak inkább kívül, távol tőlem.

Talán a foci EB hatására is, de egy az általános iskolából élénken megmaradt emlékem ugrik be. Az osztályból heten együtt fociztunk egy közeli salakpályán. Éppen senkinek sem volt jó labdája, úgyhogy egy kicsit már viseletes gumilabdával játszottunk. Talán fél óra telhetett el és megjelent a pálya szélén három gyerek egy jó focilabdával és feltették a kérdést, hogy beszállhatnak-e. A labdánk rossz volt, páratlanul voltunk, ráadásul a pálya mérete is indokolta volna a több játékost. Meg is hoztuk hát a logikus döntést: „Nem!”. Biztosan hivatkoztunk is valamiféle mondvacsinált ürügyre, de a lényeg egyszerű volt: nem ismertük őket. Másik iskolába jártak, lehet, hogy másként értelmeznek szabályokat, lehet, hogy durván játszanak, vagy éppen túl jól hozzánk képest. Nem tudom, hogy alakult volna velük a játék, de az biztos, hogy mi is inkább a biztonságos távolságtartás mellett döntöttünk.

Mondhatnánk, hogy egyszerűen csak gyermeki az eset, de valójában sokszor játszódik le ugyanez a felnőttek világában is. Mások vagyunk, máshogy gondolkodunk, vagy éppen csinálunk dolgokat – ez nyilván gyakran igaz. De erre hivatkozva sokszor olyan gyorsan utasítjuk el magunktól a másik embert, hogy esélyt se adunk annak, hogy megismerjük ezt a különbözőséget, esetleg önkritikát gyakoroljunk, vagy felismerjük az egység lehetőségét. Az X-akták híres mondatát, azaz, hogy az „Igazság odaát van.” még csak véletlenül se feltételezzük. Az igazság mindig nálunk van! Biztosnak vélt lábakon állva mondjuk ki ezt - és ismerjük be - jobbnak tartjuk magunkat. Ez pedig egészen biztosan az oltár előtti igében szereplő gerenda esete. Azaz a kegyetlen kegyességé, ami igyekszik mindenkit a maga mércéjével

méricskéltni. Önhittség, hamis felsőbbrendűség, vagy ahogy szépen kifejezték már évtizedekkel ezelőtt: a paradicsomi páholy esete. Fintorogva, nagyzolva letekinteni a megfáradtakra, az elesettekre, a Jézussal életükkel is torzsalkodókra.

De nem csak keresztény életünkben érhető tetten ez a hozzáállás. Határtalan minden-, de legalábbis jobban tudásunk ott van az egy-egy cikkre, könyvre, vagy videóra támaszkodó tudosságunkban, vagy az öngazoló életbölcösségeinkben is.

Pál apostol mai igeszakaszunkban nem egyszerűen a testvéri szeretetre hív. Nem csak felhívja figyelmünket a mellettünk lévő felebarátokra, hanem egy nagyon biztos alaptól kiindulva jelenti ki nekünk is: szabadok vagyunk, hogy szeretetben szolgáljunk egymásnak. Szabadok vagyunk, mert megtapasztaltuk Isten bűnbocsátó kegyelmét. Ahogyan az úrvacsorai liturgiánkban is elhangzik: „Tegyetek bizonyosságot szeretetéről! Akik megtapasztaltátok a bűnbocsánat örömét, építsétek a testvéri közösséget az emberek között megbocsátással és önfeláldozó szeretettel!”

A keresztény ember, aki megtapasztalta, hogy a számára ingyen adatott, de nagyon is drága áron szerzett kegyelem micsoda ajándék, az nem kereshet kibúvókat, nem építhet félelemből falakat, nem határolhatja el önmagát a másik embertől.

Fel kell vállalnunk a kockázatot, a nehézséget, az odalépés bizonytalanságát. Nem vonulhatunk ki, vagy el a világból! Részvétel részvétellel!

Jelenlét és beleavatkozás, de nem magamért, az én igazságomért, hanem szeretettel a felebarátért.

Többször kellene tudjuk felidézni magunkban és meg is tenni azt a fajta odaállást, mellé állást, amit leginkább a temetések alkalmával lehet látni. Többször kellene, hogy elfogyjanak a szavaink, a bölcösségeink és csak csendes imádsággal odaállni a másik ember mellé, szavak nélkül támaszának lenni. Átölelni fizikailag, vagy egyszerűen erős, bízó hittel. Szolgáló szeretettel jelen lenni és nem a mi akarattal irányítani.

Szolgáló szeretet. Szolgátság?

Nem éppen divatos kifejezés, vagy életvitel a ma embere számára. Hiszen mit is jelent ez ma? Elnyomottság? Bárgyú bólogatás? Tolerancia? Naivság?

Valószínűleg hasonló kifejezésekkel illetik ma sok helyen azokat, akik szolgáló szeretettel fordulnak oda a mellettük levőhöz. Ezen azonban nem kell csodálkoznunk. Ahogyan a Remény rabjai című filmben az idős korában szabaduló rab retteg a szigorú szabályoktól mentes, ismeretlen élettől, úgy ez igaz sokakra a szolgálat kapcsán is. Az ember könnyen megszokja, hogy fogságban él. Határok között, melyeket a félelmeink miatt alkottunk meg. Féltjük a saját igazunkat, félünk, hogy ki kellene lépni kicsit a kényelmesből, a megszokottból. Fogságba helyezük magunkat, börtönt építünk magunk köré, mert olyan görcsösen tartunk távol magunktól kérdéseket és nehéz helyzeteket, vagy csak az ismeretlen újat. Olyanok vagyunk, mint a kisgyermek, aki mindig csak egyféle fagyit kér, de még sohasem próbált ki mást.

A fogság pedig elhatárol, ellenérzést táplál és félelmet. Ezek pedig mind a bűn felé vezető biztos utak, hiszen megosztanak, irigységet és gyűlöletet keltenek. Az ember igazi fogva tartója pedig a bűn.

A keresztény ember, a Krisztust követő azonban szabad. Ahogyan Pál apostol írja: „Mert ti, testvéreim, szabadságra vagytok elhívva”. A szabadságunk azonban nem jelentheti azt, hogy szabadok vagyunk a bűn újabb útjait kutatni és kiaknázni, vagy a régi zsákutcákba újra és újra a kegyelmet könnyűvé téve belesétálni. De ne tévelyegjünk azt hirdelve sem, hogy tökéletesek vagyunk és szabadok a bűn csábításától. Jézus valóban megszabadított a bűn fogságából, a rabszolgaságból. Megszabadított a fiúságra, a gyermekségre, azaz, hogy valóban Istenhez tartozók legyünk, akik biztosan vallhatjuk, hogy helyünk van a mi mennyei Atyánknál. Többé tehát nem rabszolgák vagyunk a világ csábításai között, hanem szabadok, akik szolgálatba állnak testvéreikért, ahogyan azt Krisztus is tette értünk.

Igen, ettől ezt még sokan fogják balekságnak tekinteni, kinevetni, elutasítani. Hiszen ma mindenki egyéni akar lenni, szabad mindentől és mindenre. Önálló és független. Elutasítani a gyermekséget, a házasságot, a szülőséget, felülírni a biológiai és társadalmi meghatározottságot és elmosni minden határt. De miért? Kinek, minek az érdekében? Nincs igazi cél, csak a vágyak, a csábító divat, valami ideig óráig kielégítő újdonság. Aztán jön a következő határ, a következő vágy.

A fejlődés, a jó kérdések, a választ igénylő helyzetek mindig tovább visznek, de mindig építenek, egy cél felé irányítanak, nem pedig öncélúak. Ha csak a valójában céltalan vágyak és újítások útján haladunk, akkor soha nem fogunk tudni megállni. Mint az autót kergető kutya, soha nem lesz megállás, csak ha

már összeesünk és elér a testi, vagy lelki végkimerülés. Így se békeességben, se igazi örömben nem lesz részed, tehát épp így nem leszel szabad soha.

A Tíz parancsolatra sokszor úgy tekintünk, mint valami vasszigorral megfogalmazott szabályrendeletre, amely csak az elbukásainkra hivatott rámutatni. Bár ez a látásmód több helyen is hibás, most csak egyetlen másik irányból szeretnék rávilágítani. Ernst Lange német teológus A tíz nagy szabadság címmel fejt ki gondolatait a parancsolatokról, melyeket Fabiny Tamás püspök úr némileg átfogalmazva A tíz szabadság címmel gondolt újra. Nem olvasom fel mind a 10 parancsolathoz ilyen formán írt magyarázatot, csak az első parancsolathoz írt gondolatokat idézném: „Én vagyok az Úr a te Istened. Ne legyen más Istened! Szabad lehetsz a félelemtől!

Nem kell kozmikus hatalmak

vagy emberi rendszerek foglyaként élned.

Nem függsz a pénztől, földi sikertől,

megszabadulhatsz az önmagad körül forgástól.

Nem leszel kiszolgáltatva szektavezéreknek,

propagandistáknak, ideológusoknak, szenzációhajhász újságíróknak, vagy éppen saját magad ártó gondolatainak.

Ha engem szeretsz, szabad lehetsz a félelemtől!”

Határokkal kezdtem, majd elhatárolódásról beszéltem, szabadságról és szolgálatról, majd a határok öncélú rombolásáról és most az értünk szóló ígéretéről a 10 parancsolatban. Kicsit talán zavaros a kép, hogy most akkor mit is jelent a keresztény ember szabadsága?

Egy részről szeretettel ajánlom Luther Márton írását a témában, más részről azt, hogy gondoljunk ismét az X-akták sorozat már idézett mondatára: „Az igazság odaát van.”.

Gyakorta tesszük bonyolulttá a helyzeteket és kérdéseket azért, mert a magunk példáiból és helyzetéből akarunk tájékozódni és értelmezni mindent a másik ember életében. Így gyakran el is beszélünk egymás mellett. Próbáljunk meg, most kilépni saját, világi gondolköreinkből és példáinkból, figyeljünk odaátra, és Istenre tekintve próbáljuk megérteni szabadságunk kérdését. Vegyük sorra, amit biztosan tudunk!

A mindenható Isten úgy szeret téged, hogy érted emberi korlátok közé szorította önmagát. Nem neki volt erre szüksége, hanem neked! Nem a saját boldogulásáért, vagy előrébb jutásáért vállalta az emberi testet, a kísértést, a szenvedést, a keresztet, hanem érted!

Önmagát megfosztotta a dicsőséges földi úttól és győzelemtől és vállalta a megaláztatást, azt, hogy leköpjék, hogy arcul üssék, hogy igazságtalanul elbánjanak vele és körbe röhögjék. Ezek a korlátok sem voltak drágák neki érted!

Majd vállalta, hogy kegyelmet és békeességet hirdessen ott, ahol megtagadták, ahol visszaéltek a nevével, ahol folyamatos jelenléte ellenére is kételkedtek benne. Nem, nem csak ott Izraelben 2000 évvel ezelőtt, hanem ma a te szívedben is!

Ha valaki, hát Isten szabad! Ha valaki, hát ő egyáltalán nem szorul a te jó indulatodra, a te elismerő véleményedre. És mit tesz? Korlátokat és határokat vállal érted, hogy te meg tudd hallani, el tudd fogadni és tudj élni az ő szeretete által.

Ha innen nézzük, nem is olyan bonyolult. Csak az a kérdés, hogy bízol-e annyira az Úrban, hogy te is erre a szeretetre, az agapéra törekedj? „Szeresd felebarátodat, mint magadat.” Szabad vagy-e hinni testvérem? Szabad vagy-e a te mennyei Atyádra bízni az életed? Szabad vagy-e Krisztust követni? Hiszed-e, vallod-e, hogy ő a te Szabadítód? Így legyen! Ámen